

КОД: ГІО_ДР_ІСТ_8_ІІ_13

ДІАГНОСТИЧНА РОБОТА

8 клас, ІІ семестр

МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ

Картка роботи

Галузь	Громадянська та історична (ГІО)
Тип роботи	діагностична
Клас	8
Семестр	ІІ
Період проведення	травень (за потреби)
Час	45 хвилин на кожен субтест (загалом 4 уроки)
Кількість завдань	25
Стандарт	Державний стандарт базової середньої освіти, 2020
Групи результатів	ГІО 1. Історико-хронологічне мислення, орієнтація в історичному часі, встановлення причиново-наслідкових зв'язків між подіями, явищами і процесами, діяльністю людей та її результатами в часі, виявлення змін і тяглості в

	<p>житті суспільства.</p> <p>ГІО 2. Геопросторове мислення, орієнтація в соціально-історичному просторі, виявлення взаємозалежності в розвитку суспільства, господарства, культури і навколишнього середовища.</p> <p>ГІО 3. Критичне мислення, робота з різними джерелами інформації та формулювання історично обґрунтованих питань</p> <p>ГІО 4. Системне мислення, виявлення взаємопов'язаності, взаємозалежності та взаємовпливу історичних подій, явищ, процесів, постатей у контексті відповідних епох; розуміння множинності трактувань минулого і сучасного та зіставлення їх інтерпретацій</p> <p>ГІО 5. Усвідомлення власної гідності, діяльність з урахуванням власних прав і свободи, повага до прав і гідності інших осіб, толерантність, протидія виявам дискримінації та нерівного ставлення.</p> <p>ГІО 6. Дотримання демократичних принципів, конструктивна взаємодія з друзями, спільнотою закладу освіти, місцевою громадою і суспільством загалом, залучення до розв'язання локальних, загальнонаціональних і глобальних проблем</p>
Предмет / курс	Історія України
Модельна програма	<p>Модельна навчальна програма «Історія України. 7-9 класи» для закладів загальної середньої освіти (авт. Бурлака О. В., Желіба О. В., Павловська-Кравчук В. А., Худобець О. А., Черкас Б. В., Щупак І. Я.)</p> <p>Модельна навчальна програма «Історія України. 7–9 класи» для закладів загальної середньої освіти (авт. Пометун О. І., Ремех Т. О., Гупан Н. М., Малієнко Ю. Б., Серова Г. В.)</p> <p>Модельна навчальна програма «Історія України. 7—9 класи» для закладів загальної середньої освіти (авт. Гісем О. В., Бойко В. І., Василенко Я. Л., Даниленко В. М., Мартинюк О. О., Охредько О. Е., Сирцова О. М., Тарасюк Т. Д.)</p>
Деталізація теми	Ранньомодерна історія України

Використання роботи

Ця робота є комплексним модульним інструментом, призначеним для вихідної діагностики рівня сформованості ключових предметних компетентностей учнів 8 класу наприкінці навчального року. Робота побудована на основі єдиної сюжетної рамки (“легенда” про знахідку скрині з документами XVI-XVIII століть), що створює мотиваційний контекст для виконання завдань.

Ключова особливість роботи — модульність. Робота складається із чотирьох автономних частин, кожна з яких може бути використана як окремий інструмент на один урок. Це дає змогу гнучко планувати оцінювання залежно від навчальних цілей.

Зміст роботи

Завдання роботи відповідають Державному стандарту базової середньої освіти 2020 року (ДСБСО-2020) й охоплюють найважливіші змістові теми, вивчені у 8 класі. У документі “Оцінювання” кожне завдання схарактеризовано за орієнтирами для оцінювання на кінець предметного циклу навчання [9 ГІО].

Структура роботи

Робота складається із чотирьох частин (А, В, С та D), об’єднаних спільною сюжетною лінією, до якої вшито стимульні матеріали (історичні джерела, зображення тощо).

Ситуація (сюжет). Учнівство виступає в ролі учасників археологічної практики на острові Хортиця, які знаходять старовинну скриню з документами XVII–XVIII століть. Їм доручають первинне дослідження знахідки, що створює мотиваційний контекст для виконання завдань.

Стимули. Більшість завдань у роботі зосереджені навколо стимульних матеріалів, тобто передбачають роботу з відповідними стимулами (утворюючи **кластери**). Серед стимулів запропоновано такі види інформації:

- текстова інформація (уривки тексту, зокрема історичних документів; опис (ситуації, дослідження);
- картографічна інформація (картосхема)
- графічна інформація (світлина);
- числова / статистична / формульна інформація (таблиця, графік);
- комбінована інформація (поєднання інформації різних видів, зокрема й кількох текстів)

Таким чином, учнівство для виконання завдань має працювати з уривками з історичних джерел XVI-XVIII століть, пізніших історичних праць чи документів, зображеннями, картосхемами, табличними даними тощо.

Кожна частина роботи — це високорівневий структурний елемент, завдання якого об'єдні навколо певної теми.

- ☐ частина А: Козацькі ремесла та промисли (8 завдань);
- ☐ частина В: Торговельні відносини (6 завдань);
- ☐ частина С: Інформаційна війна та пропаганда (8 завдань);
- ☐ частина D: Період Руїни: криза та стратегії (3 завдання).

У межах частини В виокремлено **два блоки** — структурні елементи всередині частин, де учнівству запропоновано окремі види діяльності (по кілька завдань).

Різновиди завдань у роботі

У роботі запропоновано завдання кількох типів і різновидів для комплексної оцінки знань та вмінь учнівства.

Тип	Різновид	№ завдання
Закрите завдання	Завдання з вибором однієї правильної відповіді	1, 2, 3, 9, 10, 11, 15, 16
	Завдання на встановлення відповідності	4, 18
	Завдання на встановлення послідовності	5
	Завдання з вибором кількох правильних відповідей	12, 17
Відкрите завдання	Завдання з короткою або розгорнутою відповіддю	6, 7, 13, 14, 19, 20, 21, 22, 23, 25
	Проектне завдання (комплексне, творче)	8, 24

Час на виконання роботи

На виконання всіх завдань відведено **180 хвилин**. Рекомендованим може бути такий розподіл часу:

частина А: 45 хвилин

частина В: 45 хвилин

частина С: 45 хвилин

частина D: 45 хвилин.

Визначений час включає як безпосереднє виконання завдань, так і ознайомлення з інструкціями та стимульними матеріалами.

Рекомендації щодо компонування та адаптації роботи

Найефективнішою моделлю проведення цієї роботи є модульний підхід, за якого кожен частину учнівство виконуватиме протягом одного окремого уроку. Модель впровадження: 1 частина = 1 урок (45 хвилин).

Цей підхід дає змогу учительству зосередитися на діагностуванні рівня сформованості конкретних груп компетентностей і базових знань, а учнівству — глибоко опрацювати запропонований матеріал.

Частина	Головна мета	Базові знання	Загальний час	Рекомендації до проведення оцінювання
A	Перевірка роботи з графічною / табличною інформацією, аналізу економічних процесів; оцінка підприємливості та екосвідомості	«Людина і світ матеріальних речей»; «Людина і природа»	45 хв	1) 5 хв. Легенда про скриню; анонс дослідження господарства козаків. 2) 20 хв. Завдання 1–7 3) 20 хв. Завдання 8
B	Аналіз і порівняння текстових джерел, формулювання висновків, моделювання історичних ситуацій	«Людина і суспільство»; «Людина і світ матеріальних речей»	45 хв	1) 5 хв. Нагадування легенди; фокус на торгівлі 2) 20 хв. завдання 9–12.3 3) 20 хв. Завдання 13 і 14
C	Перевірка медіаграмотності: розпізнавання пропаганди, маніпуляцій, мови ворожнечі; аналіз цілей створення джерел	«Людина і влада»; «Людина і світ уявлень та ідей».	45 хв	1) 5 хв. Оголошення блоку про образ Івана Мазепи й джерела його формування. 2) 20 хв. завдання 15–18.3 3) 20 хв. завд. 19 і завд. 22
D	Перевірка стратегічного й системного мислення: аналіз карт, порівняння політичних альтернатив, формулювання історичних уроків	«Людина і влада»; «Людина і суспільство».	45 хв	1) 5 хв. Занурення у роль радників гетьмана в кризі. 2) 15 хв. завд. 23. 3) 25 хв. завд. 24 і 25

Перевірка відповідей і нарахування балів

Загальні підходи та докладна характеристика процедури перевірки відповідей на кожне завдання, а також виставлення підсумкової оцінки за 12-бальною шкалою, визначені в документі "Оцінювання роботи".

Особливості роботи

Робота має комплексний характер і спрямована на перевірку не стільки фактологічних знань, скільки вміння застосовувати їх у змодельованих ситуаціях.

- **Завдання на роботу з джерелами (Частини А, В, С, D):** Перевіряють уміння аналізувати різноманітні джерела інформації (текстові описи, таблиці, графіки, візуальні джерела, уривки з документів) для розв'язання поставлених проблем.
- **Завдання на критичне мислення та медіаграмотність (Частина С):** Діагностують здатність розпізнавати пропаганду, маніпуляції, мову ворожнечі та аналізувати мету створення інформаційних продуктів.
- **Завдання на проведення історичних паралелей (Частина В):** Визначають уміння учнів порівнювати історичні події із сучасними, знаходити спільні риси та робити узагальнення.
- **Проектні та творчі завдання (Частини А, D):** Оцінюють здатність учнів до моделювання ситуацій, планування, розробки власних пропозицій та аргументації своєї позиції в контексті підприємливості, екологічної свідомості та соціальної відповідальності.

Список використаних джерел

1. Рисунок 1. Економіка Гетьманщини. Таблиці створено за джерелом: Зенон Когут, Володимир Мезенцев, Володимир Коваленко, Юрій Ситий, Розкопки Івана Мазепи. Вілла і фортеця Батурин 2011 (Торонто: Українське відлуння, 2012.) <https://diasporiana.org.ua/wp-content/uploads/books/24083/file.pdf>
2. Рисунок 2. Зображення Ордена Юди, створеного за наказом Петра I для Івана Мазепи. Джерело: . <http://www.patent.net.ua/res/images/large/2964.jpg>
3. Рисунок 3. Картосхема. Джерело: (Історія України. 8 клас. Підручник для закладів загальної середньої освіти. О. Панарін, Ю. Топольницька, О. Охріменко, А. Макаревич. Київ: “Літера ЛТД”, 2025. С. 215